

«УЖГОРОДСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ІМЕНІ Д. Є. ЗАДОРА»
ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Циклова комісія «Народні інструменти»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора

з навчально-виховної роботи

 Гірник М.Ю.

28 серпня 2025

Дата

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СПОРІДНЕНІ ТА ОРКЕСТРОВІ ІНСТРУМЕНТИ

галузь знань
спеціальність
освітньо-професійний ступінь
освітньо-професійна програма

В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
В5 Музичне мистецтво
Фаховий молодший бакалавр
Музичне мистецтво

Розробник: Стегней Володимир Васильович, викладач-методист, заслужений працівник культури України.

Програму навчальної дисципліни «Споріднені та оркестрові інструменти» обговорено та схвалено на засіданні циклової комісії «Народні інструменти», протокол №1 від 28 серпня 2025 року.

Голова циклової комісії «Народні інструменти» Стегней В.В.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Курс:
	1-й
	Семестр:
	1,2
Загальна кількість годин - 90	Аудиторні заняття
	Практичні –
	Індивідуальні заняття – 40 год.
	Самостійна робота – 50 год.
	Форма підсумкового контролю: залік II семестр

Статус дисципліни: обов'язкова

Мова навчання: українська

МЕТА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Споріднені та оркестрові інструменти» є:

- формування у здобувачів освіти професійної підготовки до практичної роботи в якості артиста-виконавця аматорського оркестру народних інструментів.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Споріднені та оркестрові інструменти» є:

- опанування здобувачем освіти основних навичок гри на інструментах оркестру народних інструментів, практичне вивчення художньо-виразових та технічних можливостей інструментів, знайомство з музичною літературою для оркестрів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен

знати: строї, діапазони та технічні можливості оркестрових інструментів.

вміти: виконувати нескладні твори та оркестрові партії на різних інструментах оркестру народних інструментів.

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

(Міждисциплінарні зв'язки)

Попередньо здобуті знання мистецького спрямування.

ПЕРЕЛІК ЗАГАЛЬНИХ (ЗК) І СПЕЦІАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ (СК) ВИПУСКНИКА

(відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра):

ЗК 3 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях

СК 8 Здатність оперувати професійною термінологією.

СК 11 Здатність відслідковувати і оцінювати власний прогрес та досягнення у професійній сфері, проявляти критичну самосвідомість.

СК 14 Здатність до професійної самореалізації.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

РН 4 Читати та відтворювати нотний запис тексту музичного твору.

РН 12 Проводити індивідуальний та/або колективний репетиційний процес у виконавській/освітній/ організаційно-творчій діяльності

РН 13 Використовувати професійну термінологію під час виконання творчих та навчальних завдань.

РОЗПОДІЛ ЗАГАЛЬНОГО ОБСЯГУ ГОДИН МІЖ ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЮ РОБОТОЮ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ, ПОСЛІДОВНІСТЬ, ОРГАНІЗАЦІЙНІ ФОРМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Зміст програми навчальної дисципліни

- Тема 1.** Домра та група домр, відомості про будову домри та її роль в оркестрі, медіатор, звучання інструмента, нотацію;
- Тема 2.** Засвоєння основних положень посадки, вихідне положення правої руки, спосіб тримання медіатора, положення лівої руки та пальців на грифі;
- Тема 3.** Опрацювання елементарних навичок гри на домрі, координація рук;
- Тема 4.** Оволодіння основними прийомами звуко видобування на домрі: удари вниз і ввєрх, тремоло, піцикато великим пальцем;
- Тема 5.** Ознайомлення з іншими інструментами домрової групи: домра-альт, домра-тенор, домра-бас, домра-контрабас;
- Тема 6.** Строї та діапазони домрової групи, темброві особливості;
- Тема 7.** Настроювання інструментів домрової групи;
- Тема 8.** Засвоєння основні положення виконавської постановки на інструментах домрової групи: посадка, положення інструмента під час гри, постановка правої та лівої рук;
- Тема 9.** Оволодіння основними прийомами гри на інструментах домрової групи;
- Тема 10.** Вивчення групи бандур у оркестрі народних інструментів.
- Тема 11.** Цимбали та їх різновиди, способи гри та звуко видобування на цимбалах.
- Тема 12.** Акордеон та група оркестрових гармонік.
Вивчення українських інструментів духової групи оркестру народних інструментів.
- Тема 13.** Засвоєння основних положень посадки на акордеоні, вихідне положення правої руки.
- Тема 14.** Оволодіння основними прийомами звуко видобування на акордеоні.
- Тема 15.** Ознайомлення з іншими інструментами групи оркестрових гармонік: пікколо, сопрано, альт, тенор, бас, контрабас. Прийоми та способи гри на гармоніках, нотація.
- Тема 16.** Ударні інструменти оркестру народних інструментів.
- Тема 17.** Литаври, строї, діапазони та способи гри на литаврах.
- Тема 18.** Вивчення групи ударних інструментів: бубон, тарілки, трикутнику, коробочка та інші.
Колористичні ударні інструменти України.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин					
	денна форма					
	Усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
1-й семестр						
Тема 1. Домра та група домр, відомості про будову домри та її роль в оркестрі, медіатор, звучання інструмента, нотацію.	1	-	-	-	1	-

Кобзи та група оркестрових кобз.						28
Тема 2. Засвоєння основних положень посадки, вихідне положення правої руки, спосіб тримання медіатора, положення лівої руки та пальців на грифі.	2	-	-	-	2	-
Тема 3. Опрацювання елементарних навичок гри на домрі, координація рук.	2	-	-	-	2	-
Тема 4. Оволодіння основними прийомами звуковидобування на домрі: удари вниз і ввєрх, тремоло, піцикато великим пальцем.	2	-	-	-	2	-
Тема 5. Ознайомлення з іншими інструментами домрової групи: домра-альт, домра-тенор, домра-бас, домра-контрабас.	2	-	-	-	2	-
Тема 6. Строї та діапазони домрової групи, темброві особливості.	2	-	-	-	2	-
Тема 7. Настроювання інструментів домрової групи;	2	-	-	-	2	-
Тема 8. Засвоєння основні положення виконавської постановки на інструментах домрової групи: посадка, положення інструмента під час гри, постановка правої та лівої рук.	2	-	-	-	2	-
Тема 9. Оволодіння основними прийомами гри на інструментах домрової групи.	1	-	-	-	1	-
Підсумковий контрольний урок	1	-	-		1	-
Усього годин у I-му семестрі	45	-	-	-	17	28
2-й семестр						
Тема 10. Вивчення групи бандур у оркестрі народних інструментів.	2	-	-	-	2	-
Тема 11. Цимбали та їх різновиди, способи гри та звуко видобування на цимбалах.	4	-	-		4	-
Тема 12. Акордеон та група оркестрових гармонік. Вивчення українських інструментів духової групи оркестру народних інструментів.	22	-	-	-	4	- 18
Тема 13. Засвоєння основних положень посадки на акордеоні, вихідне	2	-	-		2	-

положення правої руки,						
Тема 14. Оволодіння основними прийомами звуко видобування на акордеоні.	2	-	-	-	2	-
Тема 15. Ознайомлення з іншими інструментами групи оркестрових гармонік: пікколо, сопрано, альт, тенор, бас, контрабас. Прийоми та способи гри на гармоніках, нотація.	2	-	-	-	2	-
Тема 16. Ударні інструменти оркестру народних інструментів.	3	-	-	-	3	-
Тема 17. Литаври, строї, діапазони та способи гри на литаврах.	2	-	-	-	2	-
Тема 18. Вивчення групи ударних інструментів: бубон, тарілки, трикутнику, коробочка та інші. Колористичні ударні інструменти України.	5	-	-	-	1	-
Залік	1				1	
Усього годин	45	-	-	-	23	22
За навчальний рік						
Усього годин	90	-	-	-	40	50

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Кобзи та група оркестрових кобз.	28
12	Вивчення українських інструментів духової групи.	18
18	Колористичні ударні інструменти України.	4
	Разом	50

ФОРМИ ТА ЗАСОБИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Результати навчання здобувача освіти, що відображають досягнутий ним рівень компетентностей відносно очікуваних, ідентифікують і вимірюють у процесі контрольних заходів за допомогою критеріїв.

Оцінювання результатів навчання здобувача освіти проводиться під час проведення поточного і підсумкового контролю.

Поточний контроль проводиться у формі усного опитування на індивідуальних заняттях і має на меті перевірку рівня засвоєння студентом навчального матеріалу навчальної дисципліни.

Підсумковий контрольний урок проводиться у кінці першого семестру.

Підсумковий контроль проводиться відповідно до навчального плану у формі заліку, в терміни, встановлені графіком освітнього процесу в кінці 2-го семестру, на якому здобувач освіти повинен:

- самостійно настроїти інструменти струнної групи;
- виконати гаму, застосовуючи різні прийоми та штрихи;
- виконати оркестрові партії;
- усно відповісти на питання щодо будови оркестрових інструментів їх строю, діапазону, особливостей нотного запису, виконавських можливостей;
- відповісти на запитання з самостійно опрацьованого матеріалу.

Орієнтовні питання з самостійної роботи.

1. Назвати транспонуючі інструменти групи кобз.
2. Яка роль групи кобз у оркестрі?
3. Яким способом грають на кобзах?
4. Назвати стрій ритм кобзи.
5. Назвати стрій кобзи бас.
6. Назвати способи гри на кобзі.
7. Хто є основоположником кобзарського мистецтва?
8. Які є види цимбалів?
9. Яким способом добувають звук на народних духових інструментах?
10. Назвати народні духові інструменти оркестру народних інструментів.
11. Назвати колористичні ударні інструменти України, що використовують у оркестрі народних інструментів.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінка за національною (чотирибальною) шкалою для заліку

«відмінно»: здобувач освіти добре читає та відтворює нотний запис тексту музичного твору, використовує професійну термінологію під час виконання творчих та навчальних завдань, знає строї та діапазони інструментів оркестру народних інструментів, вміє їх настроїти, володіє способами та прийомами гри на них, грає нескладні твори та оркестрові партії, вірно відповів на запитання з самостійної роботи.

«добре»: здобувач освіти добре читає та відтворює нотний запис тексту музичного твору, використовує професійну термінологію під час виконання творчих та навчальних завдань, знає строї та діапазони інструментів оркестру народних інструментів, вміє їх настроїти, володіє способами та прийомами гри на них, грає нескладні твори та оркестрові партії. Допускаються деякі незначні неточності в усних відповідях. Вірно відповів на запитання з самостійної роботи.

«задовільно»: здобувач освіти досить слабо читає та відтворює нотний запис тексту музичного твору, використовує професійну термінологію, знає строї та діапазони інструментів оркестру народних інструментів, вміє їх настроїти, але досить слабо володіє способами та прийомами гри на них, грає оркестрові партії. Допускаються деякі неточності в усних відповідях. Відповів на більшість запитань з самостійної роботи.

«незадовільно»: здобувач освіти дуже погано читає та відтворює нотний запис тексту музичного твору, погано орієнтується в строях та способах гри на оркестрових інструментах, не може продемонструвати гру на них. Відповіді на запитання з самостійно опрацьованого матеріалу невірні.

ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Оркестрові інструменти.
2. Нотна література.
3. Інтернет ресурси

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Душний А. Пиц Б. Львівська школа баянно-акордеонного мистецтва. Довідник. – Дрогобич: Посвіт, 2010.
2. Іваночко І. Акордеонне мистецтво: історія і сучасність. – Дрогобич Посвіт, 2020.
3. Купцова-Величко М. Ф. Світові музичні інструменти в художній культурі України Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів Київ 2015
3. Хащеватська С. Інструментознавство Вінниця НОВА КНИГА 2008

Додаткова

1. Домра 1 клас ДМШ.
2. Етюди для баяна на різні види техніки. Учбовий репертуар ДМШ. Київ 1984р.

Інформаційні ресурси

Бібліотека, відео матеріали, інтернет ресурси.